

IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE ZA 2022. GODINU

Beograd, 2023.

**IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE
ZA 2022. GODINU**

Beograd, 2023.

Sadržaj

Misija, ciljevi i zadaci.....	4
Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u periodu 1.1.-31.12.2022. godine.....	6
Opšti poslovi.....	6
<i>Članstvo u VDS, informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima</i>	6
<i>Jačanje kapaciteta VDS tima</i>	7
<i>Biblioteka VDS</i>	7
<i>Konkurisanje za projekte</i>	8
Zalaganje za podizanje društvene svesti o pravima i položaju žrtava.....	9
<i>Nagrade Viktimološkog društva Srbije za 2022. godinu</i>	9
<i>Obeležavanje Evropskog dana žrtava</i>	10
<i>Godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije „25 godina zalaganja za prava svih žrtava“</i>	10
<i>Nacionalni mehanizam za prevenciju torture</i>	14
<i>Moć promene – Moć prevencije rodno baziranog nasilja u Srbiji</i>	15
<i>Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radom mestu i u obrazovnim institucijama</i>	16
Zalaganje za izmene zakona i prakse.....	17
<i>Učešće u radnim grupama Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU)</i>	17
<i>Istraživačka grupa VDS za femicid i njen rad u okviru Evropske opservatorije za femicid</i>	17
Istraživanja.....	19
<i>Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama</i>	19
<i>Nedozvoljena trgovina oružjem i nasilje izvršeno vatrenim oružjem u Evropi: Analiza stanja u Srbiji</i>	20
<i>Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja</i>	20
Edukacija.....	22
<i>Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja</i>	22
<i>Radionice za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i razvijanje individualnog plana podrške i zaštite</i>	22
<i>Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji</i>	23
<i>Obuka Od žrtve do pobjednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja</i>	23
<i>Test uticaja na rodnu ravnopravnost i uvođenje rodne perspektive u proces pripreme propisa</i>	24
Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta.....	25

<i>Služba VDS info i podrška žrtvama</i>	25
<i>Decentralizacijom do osnaživanja Mreže Žene Protiv Nasilja, unapređenja usluga i položaja žena koje su preživele muško nasilje</i>	26
<i>Institucionalizacija kvalitetnih usluga za podršku i integraciju žena koje su preživele nasilje</i>	27
<i>Od žrtve do pobjednice</i>	27
Izdavačka delatnost	29
<i>Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu Temida</i>	29
Saradnja sa visokoškolskim ustanovama, udruženjima i nezavisnim telima, stručna praksa i međunarodni programi razmene	32
Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija i mreža	32
Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS i sa njima povezanim viktimološkim temama)	33
Medijsko istupanje članova VDS	35
Donatori	36

Misija, ciljevi i zadaci

Viktimološko društvo Srbije (VDS) je nezavisno i neprofitno udruženje građana, koje je osnovano 12. novembra 1997. godine s ciljem da okupi što veći broj istraživača, eksperata i aktivista zainteresovanih da rade na razvoju viktimologije kao akademske discipline i unapređenju prava i zaštite žrtava kriminaliteta, rata i kršenja ljudskih prava, bez obzira na njihov pol, versku i religijsku pripadnost, politička opredeljenja ili druge karakteristike.

Misija Viktimološkog društva Srbije je zalaganje za unapređenje prava svih žrtava i stvaranje takvih društvenih uslova u kojima će žrtve moći da ostvaruju svoja prava i zadovolje svoje potrebe bez problema, kao i uspostavljanje društvene strukture koja će omogućiti da svi oni čija su prava povređena mogu da se oporave i reintegrišu u društvenu zajednicu.

Viktimološko društvo Srbije je član nekoliko domaćih organizacija i mreža: Evropskog pokreta u Srbiji, Mreže „Žene protiv nasilja“ i Saveza udruženja „Mreža organizacija za postpenalnu podršku Srbije“. VDS je bilo član Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima i Inicijative za zakonsku zabranu i zaštitu dece od telesnog kažnjavanja u Srbiji. VDS je osnivač i član Asocijacije *Zajednička akcija ZA istinu i pomirenje*. VDS je bilo član Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM) od 2012. do 2017. godine, da bi ponovo postalo član ovog mehanizma 2020. godine.

VDS je član brojnih međunarodnih i evropskih organizacija: Svetskog viktimološkog društva, Evropske podrške žrtvama/Victim Support Europe), Međunarodnog naučnog i profesionalnog savetodavnog tela u okviru Programa Ujedinjenih nacija za sprečavanje kriminaliteta i krivično pravo (ISPAC-International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme), Međunarodne mreže organizacija koje se bore protiv nasilja vatrenim oružjem (IANSA).

Tokom proteklih dvadeset i pet godina VDS je uspostavilo saradnju sa velikim brojem pojedinaca i organizacija iz zemalja bivše Jugoslavije, kao i iz drugih evropskih i vanevropskih država.

Glavne aktivnosti VDS su:

- Predlaganje izmena i dopuna zakona i zalaganje za njihovu primenu;
- Praćenje položaja žrtve u krivičnom postupku (monitoring);
- Pomoć i podrška žrtvama kriminaliteta;
- Naučno istraživanje različitih oblika viktimizacije, njihovih posledica i načina prevencije, kao osnove za dalje kreiranje odgovarajuće politike u pogledu poboljšanja položaja žrtava kriminaliteta i rata i zaštite njihovih prava;
- Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima;
- Istina i pomirenje;
- Izdavačka delatnost;
- Organizovanje naučnih i stručnih skupova i
- Edukacija.

U ovim aktivnostima ogleda se kontinuitet rada Društva na ostvarivanju dugoročnih ciljeva u pogledu poboljšanja položaja žrtava, stvaranja novih institucija, vladavine prava i prevencije kriminaliteta i konflikata.

Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u periodu 1.1.-31.12.2022. godine

Tokom 2022. godine aktivnosti VDS su se sprovodile prema Programu rada VDS za 2022. koji je usvojila Skupština Viktimološkog društva Srbije.

Opšti poslovi

Članstvo u VDS, informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima

U toku izveštajnog perioda u VDS se učlanila jedna osoba. Nažalost, u 2022. godini preminuo je jedan član: dr Jovan Ćirić, sudija Ustavnog suda RS, naučni savetnik i bivši direktor Instituta za uporedno pravo.

Tokom izveštajnog perioda, članovi VDS, koji su na mailing listi Društva *VDS info*, dobijali su redovno informacije o projektima koji su u toku, publikacijama koje su izašle iz štampe, skupovima koje je VDS organizovalo, aktivnostima Evropske podrške žrtvama, viktimološkim i drugim skupovima i slično.

Redovno je ažurirana internet stranica Društva na kojoj se mogu naći sve informacije o radu Društva – projektima, publikacijama, skupovima i slično. Informacije su dostupne na srpskom i engleskom jeziku. Za održavanje internet stranice tokom izveštajnog perioda bila je zadužena Milica Luković Radaković, dok je za administriranje internet stranice zadužena Tatjana Orelj.

Pored internet stranice, od 2012. godine na Facebook-u postoji prezentacija Viktimološkog društva Srbije, a od 2015. godine VDS ima i Twitter nalog što doprinosi povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti. VDS ima i Youtube kanal na kome su dostupni video materijali koji su nastali u okviru projektnih i drugih aktivnosti Društva, kao i snimci gostovanja članova i članica VDS u elektronskim medijima. Od 2020. godine VDS ima i nalog na društvenoj mreži Instagram.

Postavljanjem informacija na društvenim mrežama i istupanjem članova Društva u medijima doprinosi se povećanju vidljivosti Društva i njegovih aktivnosti.

Sve aktivnosti vezane za članstvo, njihovo informisanje i ažuriranje internet stranice i naloga na društvenim mrežama su samofinansirajuće. Za ove aktivnosti u 2022. bili su zaduženi dr Sanja Ćopić, Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković i Tamara Đorđević.

Rad organa VDS

Tokom 2022. godine održana je redovna sednica Skupštine VDS (usvajanje izveštaja o radu VDS za 2021, finansijskog izveštaja za 2021. i programa rada za 2022. godinu). Direktorka i Upravni odbor VDS obavljali su svoje redovne poslove predviđene Statutom VDS. Upravni odbor je održavao redovne (elektronske) sednice i donosio odluke o tekućim pitanjima. U 2022. godini usvojen je Pravilnik o računovodstvenom i finansijsko-materijalnom poslovanju.

Jačanje kapaciteta VDS tima

Tokom 2022. godine radilo se i na jačanju kapaciteta tima VDS koji je bio neposredno uključen u realizaciju aktivnosti. Na jačanju kapaciteta se radilo kroz učešće članica VDS tima na nizu radionica u organizaciji različitih organizacija i fondacija, o čemu više informacija ima u delu izveštaja o učešću članova/članica VDS na naučnim i stručnim skupovima.

Biblioteka VDS

Tokom izveštajnog perioda uvećavan je fond knjiga. VDS biblioteka trenutno raspolaže sa 1845 naslova iz domena viktimologije, prava, kriminologije, studija roda, istine i pomirenja, ljudskih prava, restorativne pravde i drugih oblasti. Pored toga, VDS biblioteka raspolaže i sa velikim brojem časopisa, od kojih 6 časopisa VDS dobija redovno, putem razmene: Revija za kriminalistiku in kriminologiju, Varstvoslovje, Perjanik, Sociologija, Pravni zapisi i Pravo: teorija i praksa. Jedan broj časopisa je poklon VDS od strane članica VDS ili ustanova sa kojima VDS saraduje: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović poklanja VDS biblioteci svoje primerke časopisa European Journal of Criminology, Criminology in Europe, The International Journal of Restorative Justice i Contemporary Justice Review, dok Kriminalističko-policijski univerzitet redovno dostavlja svoj časopis Nauka, bezbednost, policija - Žurnal za kriminalistiku i pravo. Najzad, biblioteka VDS raspolaže i bogatim izborom audio i video materijala.

VDS biblioteka je dostupna svim članovima Društva. Od novembra 2007. godine korišćenje biblioteke uključeno je u cenu članarine, dok osobe koje nisu članovi VDS mogu da se učlane u biblioteku. Od 2007. godine, u biblioteku VDS učlanila se 101 osoba.

Informacije o radu biblioteke, kao i sadržaj VDS biblioteke dostupni su na <https://novisajt.vds.rs/vds-biblioteka/>.

Nabavka knjiga za biblioteku se najvećim delom ostvaruje putem poklona i dobijanja primeraka knjiga za prikazivanje u naučnom časopisu *Temida*. Poslovi u vezi sa održavanjem i korišćenjem biblioteke su samofinansirajući i volonterski. Tokom izveštajnog perioda za VDS biblioteku bila je zadužena Milica Luković Radaković.

Konkurisanje za projekte

Jedna od stalnih aktivnosti VDS je traženje sredstava za projekte i dalje razvijanje strategije dugoročnijeg i stabilnijeg finansiranja. Tokom izveštajnog perioda VDS je konkurisalo za ukupno 5 projekata. Od tog broja, sredstva su dobijena za realizaciju 2 projekta.

Zalaganje za podizanje društvene svesti o pravima i položaju žrtava

Nagrade Viktimološkog društva Srbije za 2022. godinu

Viktimološko društvo Srbije je 2009. godine ustanovilo tri nagrade:

- Nagrada za doprinos unapređenju prava žrtava
- Nagrada za doprinos razvoju nekonfliktnog i sveobuhvatnog pristupa bavljenju ratom i ratnim zločinima „Treći put“
- Nagrada talentovanom mladom istraživaču/istraživačici

Nagrada za doprinos unapređenju prava žrtava dodeljuje se pojedincima/pojedinkama ili organizacijama koji su svojim aktivnostima ili zalaganjima dali veliki i trajan doprinos unapređenju prava žrtava i ostvarivanju ciljeva zbog kojih je Društvo osnovano. Ova nagrada je 2022. dodeljena **Radmili Gujaničić**.

Radmila Gujaničić je dugogodišnja članica Viktimološkog društva Srbije, koja je još 1998. godine osnovala prvu feminističku grupu u Zapadnoj Srbiji, Ženski centar Užice. U okviru Ženskog centra Užice, Radmila se bavi rodnim studijama, ekonomskim osnaživanjem žena uopšte i posebno žena sa sela, kao i borbom protiv diskriminacije po osnovu pola i roda. Autorka je i realizatorica velikog broja obuka za ekonomsko osnaživanje žena. Radila je na osnivanju ženskih grupa u Zapadnoj Srbiji i osnivanju zadruga. 2010 godine je inicirala i pomogla pokretanje projekta "Prikupljanje i reciklaža tekstila prema održivim socijalnim uslugama", projekat je prepoznat od strane Nacionalne službe za zapošljavanje i drugih institucija kao važan za zapošljavanje žena iz ugroženih grupa. Na temeljima navedenog projekta nastao je RETEX, inovativni centar za prikupljanje i reciklažu tekstila koji trenutno zapošljava više od 10 žena iz ugroženih grupa. Radmila Gujaničić je 2015. godine u okviru Ženskog centra Užice pokrenula novu uslugu SOS telefona, koja je u junu 2018. licencirana. Od 2015. godine, pored aktivnog rada na ekonomskom osnaživanju žena, Radmila se aktivno bavi zagovaračkim procesima za regionalizaciju SOS telefona i izgradnju sigurne kuće na području Zlatiborskog okruga. Aktivna je u Mreži Žene protiv nasilja, u okviru koje je 2022. godine radila na Mapiranju kapaciteta i usluga Mreže žene protiv nasilja. Sinergija rada na ekonomskom osnaživanju i pomoći i podršci ženama žrtvama nasilja jedan je od najboljih načina da im se pomogne da izađu iz nasilja. Imajući sve u vidu, Upravni odbor je doneo odluku da Radmili Gujaničić dodeli nagradu za doprinos unapređenju prava žrtava i tako da priznanje za njen entuzijazam, požrtvovanost i istrajnost.

Upravnom odboru je stigao jedan predlog za nagradu za doprinos razvoju nekonfliktnog i sveobuhvatnog pristupa bavljenju ratom i ratnim zločinima „Treći put“, ali nije bio dovoljan broj glasova za to da se predloženom kandidatu dodeli ova nagrada. Kada je u pitanju nagrada talentovanom mladom istraživaču/istraživačici, predloga nije bilo. Stoga, ove dve nagrade nisu dodeljene 2022. godine.

Obeležavanje Evropskog dana žrtava

Povodom ovogodišnjeg obeležavanja Evropskog dana žrtava, Viktimološko društvo Srbije je odlučilo da skrene pažnju javnosti na problem seksualnog nasilja na fakultetima u Srbiji. U tu svrhu, VDS je organizovalo online događaj održan 23. februara 2022. Cilj događaja bio je predstavljanje projekta „Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama“ i nalaza istraživanja seksualnog nasilja nad studentima na fakultetima u Srbiji. Jasmina Nikolić je govorila o VDS, a prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i prof. dr Sanja Čopić su predstavile nalaze pomenutog istraživanja. Događaju je prisustvovalo više od 80 učesnica/ka sa različitih fakulteta. Prezentacija je snimljena i distribuirana zainteresovanim fakultetima. Pojedini fakulteti su postavili prezentaciju na svoju Internet stranicu kako bi omogućili širem krugu studenata i zaposlenih da se informišu o rezultatima ankete.

Godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije „25 godina zalaganja za prava svih žrtava“

Godišnja konferencija Viktimološkog društva Srbije pod nazivom „25 godina zalaganja za prava svih žrtava“ je održana 25. novembra 2022. godine u Beogradu. Konferencija je okupila preko 50 učesnica i učesnika.

Konferencija je imala za cilj da omogući razmenu iskustava i znanja i da ukaže na izazove, ali i na pravce daljeg rada i zalaganja vezanih za položaj žrtava kriminaliteta i razvoj viktimologije u Srbiji.

Zvanično otvaranje konferencije upriličeno je govorom dobrodošlice predsednika VDS, prof. dr Slobodana Savića i direktorke VDS, Jasmine Nikolić. Usledila je dodela nagrade VDS za 2022. godinu. Kao što je u prethodnom delu izveštaja navedeno, dobitnica Nagrade za doprinos unapređenju prava žrtava za 2022. godinu je Radmila Gujaničić.

Konferencija je organizovana kroz tri tematske sesije. Prva tematska sesija bila je posvećena jubileju Viktimološkog društva Srbije, koje je 2022. godine obeležilo 25 godina postojanja. Tokom prve sesije osnivači i osnivačice, kao i članovi i članice Viktimološkog društva Srbije govorili su o razvoju Viktimološkog društva Srbije i iskustvima zajedničkog zalaganja za poboljšanje položaja i prava žrtava. Uvodno izlaganje imala je direktorka VDS, Jasmina Nikolić, a potom su lični osvrti na 25 godina Viktimološkog društva Srbije dali:

- Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, osnivačica i prva predsednica Viktimološkog društva Srbije
- Mr Rodoljub Šabić, advokat i jedan od osnivača Viktimološkog društva Srbije
- Prof. dr Oliver Bačanović, redovni profesor Fakulteta za bezbednost, Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“, Severna Makedonija i počasni član Viktimološkog društva Srbije
- Doc. dr Nikola Petrović, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, član Viktimološkog društva Srbije
- Dr Vida Vilić, naučna saradnica, članica Viktimološkog društva Srbije

Druga sesija bila je posvećena zaštiti žrtava nasilja u porodici i preporukama za njeno unapređenje. Poseban fokus bio je na razmatranju uloge grupa za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici, razmeni iskustava i izazova sa kojima grupe suočavaju u praksi i preporukama za unapređenje rada grupa i ukupnog odgovora na nasilje u porodici. Uvodno

izlaganje pod nazivom *Uloga grupa za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici: izazovi i perspektive* imala je prof. dr Sanja Čopić, istraživačica u Viktimološkom društvu Srbije, vanredna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, dok su o iskustvima i izazovima u radu grupa za koordinaciju i saradnju govorili:

- Aleksandra Maksimović Sekulić, Osnovno javno tužilaštvo u Mladenovcu
- Nada Kuzmanović Tomušilović, Centar za socijalni rad u Pančevu
- Miloš Babić, Ministarstvo unutrašnjih poslova RS, Policijska uprava za grad Beograd, Policijska stanica Lazarevac (TBC)
- Gorjana Mirčić Čaluković, Više javno tužilaštvo u Beogradu

Treća sesija bila je posvećena temi seksualnog nasilja na fakultetima u Srbiji i istraživanju koje je sproveo Viktimološko društvo Srbije u okviru projekta *Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama*. Tokom sesije predstavljeni su glavni nalazi istraživanja seksualnog nasilja nad studentima na fakultetima u Srbiji, kao i ishodi realizovanih obuka za jačanje kapaciteta zaposlenih i studenata na fakultetima za reagovanje na seksualno nasilje. Uvodno izlaganje pod nazivom *Seksualno nasilje na fakultetima: glavni nalazi istraživanja i ishodi obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji* imale suprof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, samostalna savetnica u Viktimološkom društvu Srbije, i Milica Luković Radaković, asistentkinja u Viktimološkom društvu Srbije. O iskustvu i izazovima u razvijanju i implementaciji mehanizama za prevenciju i zaštitu od seksualnog nasilja na fakultetima govorile su:

- Doc. dr Ivana Janković, Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu
- Doc. dr Sanja Ignjatović, Filozofski fakultet, Univerzitet u Nišu
- Aleksandra Avramović, Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu

Članovi Programskog odbora Konferencije bili su:

- Prof. dr Oliver Bačanović, redovni profesor Fakulteta za bezbednost, Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“, Skoplje (Makedonija);
- Akademkinja prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, članica Evropske akademije nauka i umetnosti, redovna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, članica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije, počasna članica Svetskog viktimološkog društva i bivša predsednica Evropskog udruženja za kriminologiju (Srbija);
- Dr Sanja Milivojević, vanredna profesorka na Bristol Digital Futures Institute/School for Policy i izvršna direktorka programa Border criminologies na Univerzitetu Oksford (Velika Britanija) i naučna saradnica za kriminologiju na La Trobe Univerzitetu u Melburnu (Australija);
- Dr Mirjana Dokmanović, naučna saradnica Instituta društvenih nauka u penziji i članica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije (Srbija);
- Dr Vida Vilić, pomoćnica direktora za pravne poslove Klinike za stomatologiju u Nišu (Srbija).

Članice Organizacionog odbora Konferencije bile su:

- Jasmina Nikolić, direktorka Viktimološkog društva Srbije
- Dr Sanja Čopić, vanredna profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu predsednica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije
- Milica Luković Radaković, asistentkinja u Viktimološkom društvu Srbije

U organizaciji konferencije pomagala je Marijana Nedić, asistentkinja u Viktimološkom društvu Srbije.

Kao i prethodnih godina, konferencija VDS predstavljala je doprinos kampanji 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama, koja je počela 25. novembra Međunarodnim danom borbe protiv nasilja nad ženama i završila se 10. decembra Međunarodnim danom ljudskih prava.

Sredstva za organizovanje konferencije su obezbeđena od strane UN Women kroz projekat *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja* i od sredstava Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS.

Nacionalni mehanizam za prevenciju torture

VDS je jedna od šest organizacija civilnog društva sa kojom je Zaštitnik građana 13. septembra 2022. zaključio sporazum o saradnji u obavljanju poslova Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM). Potpisanim sporazumom bliže se uređuje saradnja koju Zaštitnik građana ostvaruje sa izabranim udruženjima u obavljanju poslova NPM a na osnovu Odluke Zaštitnika građana od 22. jula 2022. godine o izboru udruženja sa kojima će Zaštitnik građana sarađivati u obavljanju poslova NPM i u skladu sa članom 2a. stav 2. Zakona o ratifikaciji Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni i postupaka.

Saradnja se sprovodi kroz učešće predstavnika i stalnih stručnih saradnika udruženja u posetama mestima gde se nalaze ili se mogu nalaziti lica lišena slobode, izradi izveštaja ili delova izveštaja o obavljenim posetama, izradi preporuka za otklanjanje utvrđenih nedostataka u radu ustanova gde se nalaze ili se mogu nalaziti lica lišena slobode, davanju stručnih nalaza i mišljenja o zdravstvenom stanju, naročito nastalim fizičkim povredama i pretrpljenom psihičkom bolu kao posledici bilo kog oblika zlostavljanja. Takođe, saradnja se ogleda i u izradi izveštaja ili delova tematskih izveštaja o stanju u oblasti položaja lica lišenih slobode, izradi analiza i/ili mišljenja o propisima ili nacrtima propisa kojima se uređuju položaj, prava i obaveze lica lišenih slobode.

U toku izveštajnog perioda organizovana je jedna poseta Kazneno-popravnog zavodu za žene u Požarevcu. U ime VDS u poseti je bila Jasmina Nikolić.

Moć promene – Moć prevencije rodno baziranog nasilja u Srbiji

Projekat *Moć promene-Moć prevencije rodno baziranog nasilja u Srbiji* realizovan je u okviru Fonda Ujedinjenih nacija za borbu protiv nasilja nad ženama (UNTF). Projekat je trebalo da doprinese smanjenju štetnih, rodno zasnovanih stereotipa povezanih sa diskriminacijom i nasiljem nad ženama i devojkama kroz podizanje nivoa znanja i informisanosti mladih i uticaj na promenu negativnih stavova i ponašanja. Viktimološko društvo Srbije je jedna od osam organizacija koje su učestvovala na projektu. Aktivnosti su sprovedene u osam gradova/opština u Srbiji: Kraljevo, Novi Sad, Zaječar, Novi Beograd, Čelarevo, Aleksinac, Prijepolje i Sombor. Projekat je realizovan u periodu od 10.6.2020. do 30.9.2022.

Glavna aktivnost tokom izveštajnog perioda bila je organizacija „Žive biblioteke“. Ovaj događaj je organizovalo VDS u saradnji sa Udruženjem „Fenomena“ iz Kraljeva. Događaj je zasnovan na ličnim pričama žena i devojaka - „živih knjiga“, koje su osnažene i spremne da podele svoje iskustvo i da kroz svoj primer i iz ličnog iskustva svedoče o diskriminaciji i ljudskim pravima, ali i o njihovim mogućnostima da „ruše“ stereotipe i predrasude, kao i da se suprotstave svakoj vrsti ugrožavanja prava i sloboda. Događaj je održan u prostorijama gradske opštine Vračar u Beogradu, 18. aprila 2022. godine i prisustvovalo je oko 50 učesnika/ca, tačnije, srednjoškolci i srednjoškolke, studenti i studentkinje sa Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Filozofskog fakulteta i Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Posebnu zahvalnost dugujemo gospođi Danijeli Vuković, koja je podelila svoju priču u okviru Žive biblioteke.

U realizaciju Žive biblioteke bile su uključene: Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković i Tamara Đorđević.

Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radom mestu i u obrazovnim institucijama

U izveštajnom periodu je potpisan četvorogodišnji ugovor sa organizacijom Kvinna till Kvinna za realizaciju projekta pod nazivom *Advocacy for the rights of victims of gender-based violence in general and specifically of domestic, work-related, and violence in the educational and other institutions* (Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radom mestu i u obrazovnim institucijama). Projekat ima za cilj delovanje u pravcu promena relevantnih politika, zakonodavstva i prakse kako bi se unapredio položaj žrtava rodno baziranog nasilja u Srbiji uopšte, a posebno žena žrtava nasilja u porodici, u oblasti rada i zapošljavanja i u obrazovnim ustanovama. Kroz projektne aktivnosti će se raditi na: podizanju svesti javnosti kako bi se građani uopšte i žene posebno osposobili da prepoznaju, spreče i reaguju na rodno zasnovano nasilje u različitim okruženjima; jačanju kapaciteta osoba koje rade sa žrtvama rodno zasnovanog nasilja za adekvatan i efikasan odgovor i tretman žrtava; unapređivanju politika i prakse u oblasti prevencije i suzbijanja rodno zasnovanog nasilja u različitim okruženjima; osnaživanju žrtava i jačanju njihovih kapaciteta za izlazak iz nasilja, i unapređenju saradnje sa službama na lokalnom nivou koje su uključene u sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama u različitim okruženjima.

U realizaciju projekta neposredno su uključene Jasmina Nikolić, Milica Luković-Radaković, Marijana Nedić, prof. dr Sanja Čopić i prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović. Projekat je počeo 1.9.2022. godine i trajeće do 1.9.2026. godine.

Zalaganje za izmene zakona i prakse

Učešće u radnim grupama Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU)

VDS je aktivan član dve radne grupe u okviru Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU): Radne grupe zadužene za praćenje pregovora u poglavlju 23 i Radne grupe zadužene za praćenje pregovora u poglavlju 24. Tokom izveštajnog perioda, VDS je, kroz redovno informisanje, pratilo rad Radnih grupa NKEU za poglavlja 23 i 24.

Istraživačka grupa VDS za femicid i njen rad u okviru Evropske opservatorije za femicid

Evropska opservatorija za femicid jedan je od najvažnijih rezultata aktivnosti projekta *Femicid širom Evrope* (realizovan u okviru Evropskog programa saradnje u oblasti nauke i tehnologije (COST) - 2013-2017), u kome je učestvovala Srbija (u Upravnom odboru projekta bile su: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić i mr Ljiljana Stevković). Evropska opservatorija za femicid (EOF) je uspostavljena 2018. godine. Misija EOF je prevencija femicida putem prikupljanja podataka, kroz vidljivost podataka i podizanje svesti i to: kroz stvaranje jedinstvenog evropskog sistema prikupljanja podataka koji će obezbediti merenje i komparaciju obima femicida širom Evrope i podizanje svesti javnosti i stručnjaka, i kroz analizu pojedinačnih slučajeva femicida širom Evrope u cilju identifikovanja propusta u reagovanju na nasilje nad ženama. Više o EOF videti na <http://eof.cut.ac.cy/>

EOF ima četiri tela: Koordinator koji se menjaju svake dve godine, Savet, Nacionalne istraživačke grupe i dve tematske grupe (za kvantitativna i kvalitativna istraživanja). Uloga istraživačkih grupa je da, zajedno sa EOF, rade na prikupljanju i analizi podataka o femicidu - u toku je prikupljanje podataka za pilot studiju. Istraživačku grupu za Srbiju čine članice VDS: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Sanja Čopić, dr Vida Vilić i mr Ljiljana Stevković. Istraživačka grupa za Srbiju od početka je uključena u EOF.

Tokom 2022. godine istraživačka grupa za Srbiju sprovela je sledeće aktivnosti:

- Nastavak prikupljanja podataka o slučajevima femicida tokom 2022. godine i nakon završetka pilot studije EOF- a, a prema istoj metodologiji koja je primenjena za potrebe pilot studije. Ključni izvori podataka su medijski tekstovi štampanih i elektronskih medija o ubistvima žena u kontekstu porodično-partnerskih odnosa.
- Mr Ljiljana Stevković je učestvovala na online sastanku focal point-a Evropske opservatorije za femicid, na kojem su predstavljena dotadašnja postignuća i planovi za buduće aktivnosti Opservatorije.
- Na tribini *Institucionalno postupanje u slučajevima prijave za nasilje u porodici visokog rizika (od smrtnog ishoda)*, koju je, povodom dana sećanja na ubijene žene žrtve nasilja, organizovao Autonomni ženski centar 18. maja 2022. godine u kongresnom centru "Envoy Conference" u Beogradu, mr Ljiljana Stevković je predstavila rezultate komparativne analize karakteristika slučajeva femicida u 2019. i 2020. godini u Srbiji, Nemačkoj, Portugalu, Španiji, na Malti i Kipru, koju je sprovela istraživačka grupa VDS-a za femicid u okviru pilot studije EOF-a.
- Mr Ljiljana Stevković je predstavila značaj EOF-a i istraživačke grupe VDS za femicid novinarki Tamari Zablocki za potrebe članka *Nasilje u porodici nije lična, intimna stvar*, VOICE portal (<https://voice.org.rs/nasilje-u-porodici-nije-licna-intimna-stvar/>), koji je nastao u okviru projekta „Etičko izveštavanje o nasilju nad ženama”.

- Jasmina Nikolić, direktorka VDS je predstavila Evropsku opservatoriju za femicid na konferenciji Ženske parlamentarne mreže i Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova *Institucionalni odgovor na femicid*, koja je održana u Beogradu, 28. decembra 2022.

Istraživanja

Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama

Viktimološko društvo Srbije je jedna od devet istraživačkih organizacija iz sveta koje su 2020. godine dobile nagradu za inovacije u prevenciji i odgovoru na rodno zasnovano nasilje, koju dodeljuju Inicijativa za istraživanje seksualnog nasilja i Svetska banka (videti na: <https://www.svri.org/what-we-do/research-support/svri-grants/svri-grant-2020>). Nagrada je dobijena za realizaciju projekta *Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama*. Više o nagradi i ostalim nagrađenim institutima i

organizacijama može se videti na <https://www.svri.org/what-we-do/research-support/svri-grants/svri-grant-2020>

Projekat *Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama* imao je za cilj podizanje svesti o seksualnom nasilju na univerzitetima/fakultetima u Srbiji i unapređenje institucionalnog odgovora kroz predlaganje inovativnih mehanizama za prevenciju i odgovor na slučajeve seksualnog nasilja na univerzitetima/fakultetima u Srbiji. Projekat su činile četiri grupe aktivnosti: istraživanje seksualnog nasilja na fakultetima u Srbiji, razvijanje i pilotiranje treninga za 'prvi odgovor' na seksualno nasilje na fakultetima, razvijanje mehanizama za prevenciju seksualnog nasilja i podršku žrtvama na fakultetima, i distribucija/saopštavanje rezultata projekta.

U toku izveštajnog perioda sprovedene su sledeće aktivnosti:

- Istraživanje seksualnog nasilja nad studentima na fakultetima u Srbiji:
 - Podaci su analizirani i napisanje istraživački izveštaj, koji je pripremljen i publikovan u formi knjige: Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S. (2022) *Seksualno nasilje nad studentima na fakultetima u Srbiji*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije, koja je dostupna u elektronskoj formi na sajtu VDS. Knjiga je distribuirana različitim fakultetima, univerzitetima, istraživačkim institutima, bibliotekama, organizacijama civilnog društva i slično.
- Razvijanje i pilotiranje treninga za 'prvi odgovor' na seksualno nasilje na fakultetima:
 - Na osnovu nalaza istraživanja i ostvarene saradnje sa kontakt osobama u okviru istraživačkog dela projekta, sprovedena je *Obuka za jačanje kapaciteta na fakultetima za reagovanje na seksualno nasilje*, na šest fakulteta u Srbiji. Više o obuci videti u delu izvštaja o edukacijama.
- Razvijanje mehanizama za prevenciju seksualnog nasilja i podršku žrtvama na fakultetima: nakon obuke koja je organizovana u okviru projekta, kolegice i kolege koje su prošle obuku su nastavile sa aktivnostima na razvijanju i unapređenju mehanizama za prevenciju i suzbijanje seksualnog nasilja, uz podršku VDS. To je rezultiralo sledećim: Univerzitet umetnosti u Beogradu, čiji je član Fakultet dramskih umetnosti, je usvojio Pravilnik o zaštiti od zlostavljanja u obrazovnom i radnom procesu na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, koji predviđa i zaštitu od seksualnog nasilja; na

Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu je razvijen i usvojen Pravilnik o sprečavanju i zaštiti od nasilja, seksualnog nasilja, uznemiravanja i ucenjivanja, a na sajtu Fakulteta je napravljena platforma Moj fakultet, moje sigurno mesto sa informacijama kako i kome prijaviti nasilje, seksualno nasilje i uznemiravanje (<https://tpn.filfak.ni.ac.rs/>).

- Distribucija rezultata projekta/istraživanja:
 - On-line događaj povodom Evropskog dana žrtava, koji je organizovan 23.02.2022. (više o tome je dato napred u izveštaju).
 - Predstavljanje nalaza istraživanja i sprovedenih obuka na naučnim skupovima u zemlji i inostranstvu. Više o tome videti u delu o učešću članica i članova VDS na naučnim i stručnim skupovima.
 - Istupanja u medijima. Više o tome videti u delu izveštaja o istupanju članova i članica VDS u medijima.

Projekat je trajao od 1.7.2020. do 1.7. 2022. godine. Projekat je finansirala Svetska banka. Tokom izveštajnog perioda u projekat su bile uključene: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković i Tamara Đorđević.

Nedozvoljena trgovina oružjem i nasilje izvršeno vatrenim oružjem u Evropi: Analiza stanja u Srbiji

U okviru projekta TARGET - Trgovina oružjem i njen uticaj na nasilje izvršeno vatrenim oružjem u Evropi, koji su sprovedli Flamanski mirovni institut (Belgija) i Institut za bezbednost i globalna pitanja Univerziteta Lajden (Holandija), VDS je sprovedo istraživanje koje je imalo za cilj da se utvrdi obim i priroda nasilja izvršenog vatrenim oružjem u Srbiji i karakteristike vatrene oružja koje se koristi u slučajevima nasilja, da se utvrde postojeće mere i praksa u vezi sa sprečavanjem nasilja upotrebom vatrene oružja, borbom protiv nedozvoljene trgovine oružjem i ograničavanjem uticaja nedozvoljene trgovine oružjem na nasilje, te da se razviju predlozi za prikupljanje i evidentiranje podataka o uticaju nedozvoljene trgovine oružjem na vršenje nasilja vatrenim oružjem kako bi se poboljšalo prikupljanje informacija o ovim pitanjima. Više reči o tome je bilo u izveštaju o radu VDS za 2021. Tokom izveštajnog perioda analizirani su podaci prikupljeni tokom 2021. godine i napisan je istraživački izveštaj koji je objavljen u: Čopić, S., Dokmanović, M. (2022) A snapshot of illicit firearm-trafficking and gun violence in Serbia, u: Duquet, N. (ed.) *Pulling the trigger: gun violence in Europe*, Brussels: Flemish Peace Institute, ISBN: 9789464074192, <https://vlaamsvredesinstituut.eu/wp-content/uploads/2022/10/TARGET-7CountryReports-FPI-def.pdf>.

Projekat je trajao od 1.9.2020. do 31.3.2021. U realizaciju projekta neposredno su bile uključene: dr Sanja Čopić, dr Mirjana Dokmanović i prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović.

Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja

Projekat *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja* je deo programa *Zaustavljanje nasilja nad ženama na Zapadnom Balkanu i u Turskoj: Primena normi i promena svesti*, koji finansira Evropska unija i implementira UN Women. Opšti cilj projekta VDS je jačanje kapaciteta grupa za koordinaciju i saradnju u Srbiji za procenu potreba žrtava i izradu individualnih planova podrške i zaštite žrtava nasilja u porodici i drugih oblika rodno

zasnovanog nasilja definisanih Zakonom o sprečavanju nasilja u porodici. Projekat su činile dve osnovne komponente. Prva je istraživanje usmereno na dolaženje do saznanja o radu grupa za koordinaciju i saradnju i potrebama članova grupa za jačanje kapaciteta i unapređenje koordinisanog odgovora u slučajevima nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja. Nalazi istraživanja predstavljali su osnov za koncipiranje druge komponente projekta, koja je bila usmerena na jačanje kapaciteta grupa za koordinaciju i saradnju za rad sa žrtvama rodno zasnovanog nasilja, kao i za mapiranje potreba žrtava i izradu individualnih planova zaštite i podrške kroz niže opisane aktivnosti.

Glavne aktivnosti sprovedene u okviru projekta tokom izveštajnog perioda bile su:

- Analiza stanja i procena potreba grupa za koordinaciju i saradnju (GKS): U izveštajnom periodu, VDS je prikupljalo podatke o radu GKS kroz direktno praćenje rada grupa. Za praćenje sastanaka GKS korišćen je prethodno razvijen Protokol za posmatranje sastanaka GKS-a. Podaci prikupljeni direktnim praćenjem grupa su analizirani i zajedno sa ostalim podacima prikupljenim tokom projekta korišćeni su za izradu preporuka.
- Jačanje kapaciteta GKS za rad sa žrtvama rodno zasnovanog nasilja: sprovedene su dve obuke: *Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja* i *Radionica za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i razvijanje individualnog plana podrške i zaštite*. Više o tome videti u delu izveštaja o edukacijama.
- Podrška GKS u izradi individualnih planova podrške i zaštite za žrtve:
 - U izveštajnom periodu VDS je pružalo podršku GKS u izradi individualnih planova kroz aktivno učešće dve članice tima VDS-a, prof dr. Sanje Čopić i Jasmine Nikolić, na sastancima GKS u OJT u Mladenovcu, Lazarevcu i Pančevu, kao i kroz davanje povratnih informacija o individualnim planovima tokom obuka koje su realizovane.
 - Redovno ažuriranje posebne stranice na sajtu VDS pod nazivom *Forum za stručnjake koji rade sa žrtvama*, koja je dostupna na <http://vds.rs/phpbb/>, koja služi kao resurs centar i platforma za razmenu iskustava, znanja i primera dobre prakse u postupanju u slučajevima nasilja u porodici i drugih oblika rodno baziranog nasilja. Tokom izveštajnog perioda organizovana je jedna online prezentacija Foruma, a on je predstavljen i tokom obuka koje su sprovedene.
 - Napisan je *Vodič za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i zaštitu od nasilja u porodici* čiji je cilj da pruži smernice kako stručnjacima tako i žrtvama za kretanje kroz sistem prevencije i intervencije vezane za nasilje u porodici u Srbiji. Vodič je štampan i distribuiran svim učesnicima u projektu koji učestvuju u radu grupa za koordinaciju i saradnju (iz centara za socijalni rad, policije i osnovnih javnih tužilaštava), kao i drugim grupama za koordinaciju i saradnju u Srbiji. Vodič je dostupan na <https://vds.rs/File/Vodic2022.pdf>.
- Razvijanje preporuka za unapređenje rada GKS i ukupnog odgovora na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja. Preporuke su razvijene na osnovu rezultata projekta u celini i predstavljene su i diskutovane na godišnjoj konferenciji VDS o čemu je više reči bilo napred u izveštaju.
- Pružanje podrške žrtvama porodičnog i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja, o čemu više može da se vidi u delu izveštaja koji se odnosi na rad Službe VDS info i podrška žrtvama.

Projekat se realizuje u periodu od 21.6.2021. do 15.2.2023. godine. U realizaciju projektnih aktivnosti tokom izveštajnog perioda neposredno su bile uključene: prof. dr. Sanja Čopić, dr. Mirjana Dokmanović, Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković, Tamara Đorđević i Marijana Nedić.

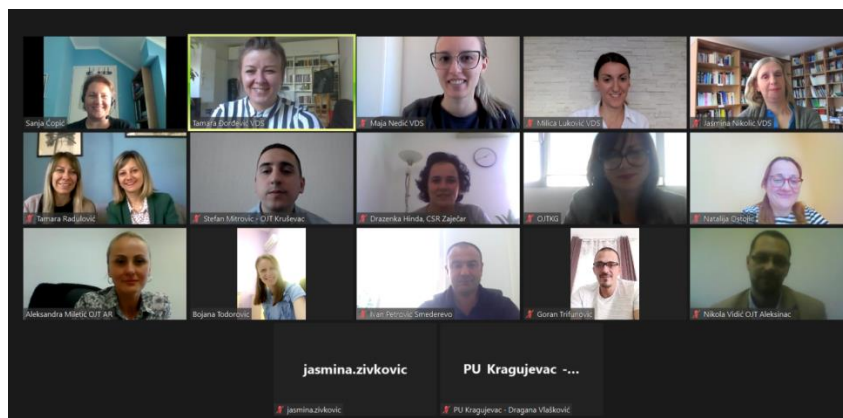
Edukacija

Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja

Obuka za rad sa žrtvama rodno baziranog nasilja je akreditovana u Republičkom zavodu za socijalnu zaštitu. Tokom 2022. godine sprovedena je u okviru projekta *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja* (više o projektu videti napred u izveštaju). Tokom januara i februara 2022. održane su četvorodnevna obuka za predstavnice/ke MUP RS. Obuka je održana online, preko Zoom platforme. Obuci je prisustvovalo 19 policijskih službenica i službenika. Cilj obuke bio je da pruži osnovna znanja za rad sa žrtvama na odgovarajući način, sa posebnim naglaskom na žrtve nasilja u porodici, seksualnog nasilja i trgovine ljudima, kao i sticanje potrebnih veština i znanja koja će omogućiti pružanje odgovarajuće pomoći potencijalnim i aktuelnim žrtvama rodno baziranog nasilja i žrtvama u širem socijalnom smislu. Glavne teme koje su obrađene tokom obuke su: Definisane i razgraničene osnovne pojmove; Obim, struktura i karakteristike pojedinih oblika RBN; Faktori koji doprinose javljanju RBN i rizične situacije; Viktimizacija, potrebe žrtava i značaj odgovarajuće podrške i pomoći žrtvama, posebno ženama i deci; Pravna zaštita žrtava RBN; Stereotipi i predrasude u vezi sa RBN; Sistem zaštite, podrške i pomoći žrtvama; Vatreno oružje kao faktor rizika za nasilje u porodici i vid kontrole žrtve od strane nasilnika; Izazovi u radu i analiza individualnih planova zaštite i podrške žrtava. Predavačice na sprovedenim obukama su bile: dr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Milica Luković Radaković i dr Mirjana Dokmanović, dok je asistentkinja bila Tamara Đorđević.

Radionice za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i razvijanje individualnog plana podrške i zaštite

U okviru projekta *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja*, VDS je koncipiralo i organizovalo dvodnevnu obuku pod nazivom *Radionice za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i razvijanje individualnog plana podrške i zaštite*. Cilj radionica bio je podizanje kapaciteta polaznica i polaznika za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i izradu individualnih planova koji vode ispunjenju mapiranih potreba žrtve. Radionice su organizovane online, preko Zoom platforme. Predstavljale su kombinaciju predavanja, facilitirane grupne diskusije, studije slučaja i međusektorskog dijaloga. Učesnici radionica bili su predstavnici i predstavnice policije, centara za socijalni rad i osnovnih javnih tužilaštava, koji su uključeni u rad grupa za koordinaciju i saradnju ili na drugi način rade sa žrtvama nasilja u porodici i drugih vidova rodno baziranog nasilja. U izveštajnom periodu su organizovane četiriserije radionica tokom maja, juna i septembra 2022. Radionicama je prisustvovalo ukupno 59 stručnjaka i stručnjakinja: 18 predavnica centara za socijalni rad, 21 predavnica/predavnik osnovnih javnih tužilaštava i 20 policijskih službenica i službenika iz sledećih gradova: Kruševac, Zaječar, Veliko Gradište, Prokuplje, Aleksinac, Aranđelovac, Smederevo, Kragujevac, Subotica, Pančevo, Valjevo, Mladenovac, Beograd, Vrbas, Šabac, Vršac, Lazarevac, Sremska Mitrovica, Paraćin, Požarevac, Zrenjanin i Užice. Radionice su razvile i realizovale Jasmina Nikolić i prof. dr Sanja Čopić, a u realizaciji su učestvovali i dve asistentkinje: Milica Luković Radaković i Tamara Đorđević, dok je pomoć pružala i Marijana Nedić.

Obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji

U okviru projekta *Seksualno nasilje na univerzitetima u Srbiji: Podizanje svesti i razvijanje inovativnih mehanizama za podršku žrtvama*, o kome je više reči bilo napred u izveštaju, VDS je razvilo i realizovalo *Obuku za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji*. Cilj ove četvorodnevne obuke bio je jačanje kapaciteta zaposlenih i studenata na fakultetima za adekvatno reagovanje na seksualno nasilje na fakultetu. Obuka je organizovana online, preko Zoom platforme, u periodu februar-april 2022. godine. Polaznice i polaznici obuke bili su studenti i zaposleni (nastavno i nenastavno osoblje) sa šest fakulteta: tri fakulteta u Beogradu (Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Fakultet političkih nauka i Fakultet dramskih umetnosti), dva fakulteta u Nišu (Filozofski fakultet i Medicinski fakultet) i jedan fakultet u Novom Sadu (Filozofski fakultet). Obuku je prošlo 137 učesnica i učesnika: 70 studenata, 50 nastavnika i 17 osoba iz reda nenastavnog osoblja. Obuka je obuhvatila osam tematskih radionica: Definisane i upoznavanje sa osnovnim pojmovima (pol, rod, rodno zasnovano nasilje, seksualno nasilje); Obim i karakteristike seksualnog nasiljanad studentima na fakultetima; Posledice seksualnog nasilja i potrebe žrtava; Stereotipi i predrasude u vezi sa seksualnim nasiljem; „Prvi odgovor“ na seksualno nasilje (2 radionice) i Mehanizmi podrške i zaštite studenata od seksualnog nasilja na fakultetima (2 radionice). Obuku su razvile i realizovale prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić, dok su asistentkinje na obukama bile Milica Luković Radaković i Tamara Đorđević.

Obuka Od žrtve do pobednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja

U okviru projekta pod nazivom *Od Žrtve do pobednice*, koji sprovodi Viktimološko društvo Srbije-VDS, a finansira Sekretarijat za socijalnu zaštitu grada Beograda, VDS je razvilo i realizovalo dvodnevnu obuku, 26. i 27. oktobra 2022. godine u hotelu Palas u Beogradu, pod nazivom „*Od žrtve do pobednice: Korišćenje sopstvenih kapaciteta za izlazak iz nasilja*“. Cilj obuke bio je da polaznici/e nauče kako na najbolji način mogu da upute žrtve da pored postojećeg sistema pomoći i podrške, koriste svoje sopstvene kapacitete za izlazak iz nasilja i lični rast i razvoj. Polaznici i polaznice obuke bili su predstavnici/ce Gradskog centra za socijalni rad (GCSR) iz sledećih odeljenja: GCSR Odeljenje Novi Beograd, GCSR Odeljenje Palilua, GCSR Odeljenje Zemun i GCSR Odeljenje Surčin, kao i zaposleni u Viktimološkom društvu Srbije. Obuku je pohađalo ukupno 24 učesnika/ce i vodile su je Jasmina Nikolić i dr Mirjana Dokmanović. Obuka je kategorizovana od strane Komore socijalne zaštite (broj odluke 5507-2348/2022) i učesnici/ce su dobijali određeni broj poena, koji su im neophodni za obnovu

licence. Obuka je realizovana interaktivno sa dosta praktičnih demonstracija i razmene među učesnicima. Voditeljke su predstavile afirmativno istraživanje i afirmativni pristup u radu sa žrtvama, kao i tehnike vezane za posttraumatski rast, oproštaj i zahvalnost koje su primenjive u radu sa žrtvama. Posebno je predstavljen značaj definisanja ciljeva i osnaživanja žrtava kako bi sebi pomogle da postanu pobjednice, kao i način kako im stručnjaci mogu pomoći u tome.

Test uticaja na rodnu ravnopravnost i uvođenje rodne perspektive u proces pripreme propisa

Obuka pod nazivom *Test uticaja na rodnu ravnopravnost i uvođenje rodne perspektive u proces pripreme propisa* ima za cilj uspostavljanje i unapređivanje kapaciteta u organima državne uprave za sprovođenje analize direktnih i indirektnih efekata novih opcija propisa na građane i građanke, uključujući osjetljive društvene grupe, i na rodnu ravnopravnost. Tokom izvještajnog perioda, obuka je sprovedena za dve grupe polaznica i polaznika iz organa državne uprave u septembru 2022. godine u saradnji sa kancelarijom UN Women u Srbiji, i za jednu grupu polaznica i polaznika u novembru 2022. godine u saradnji sa GIZ. Program obuke je razvila dr Mirjana Dokmanović, koja je učestvovala u njenoj realizaciji, a obuku su realizovale i Jasmina Nikolić, prof. dr Sanja Čopić i prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović.

Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta

Služba VDS info i podrška žrtvama

Služba VDS info i podrška žrtvama je prva opšta služba za žrtve kriminaliteta, koja je osnovana 2003. godine u okviru Viktimološkog društva Srbije. Ciljnu grupu službe za žrtve čine sve žrtve kriminaliteta, žene i muškarci, pripadnici svih etničkih grupa, nezavisno od bilo kog ličnog svojstva (LGBT, bolesni, osobe s invaliditetom i slično). Pomoć i podrška se pružaju kako direktnim, tako i indirektnim žrtvama (članovima porodice direktnih žrtava i drugim licima posredno povređenim kriminalnim ponašanjem). Takođe, ciljna grupa uključuje i žrtve kriminaliteta koje se pojavljuju na sudu kao svedoci ili u nekoj drugoj ulozi, kao i žrtve nasilja koje su u zatvoru, bivši, budući i sadašnji zatvorenici i to vezano za njihova prava i viktimizaciju. Usluge koje se pružaju žrtvama u okviru Službe su:

- Emotivna podrška;
- Informacije (o psihološkim reakcijama i dinamici oporavka, praktične informacije za ponovno uspostavljanje životnih tokova posle traumatičnog događaja, informacije o pravima žrtava i načinima na koje mogu da ih ostvare, o mogućnostima korišćenja restorativnih pristupa, posebno medijacije i drugih načina mirnog rešavanja problema i slično);
- Upućivanje na specijalizovane (državne i civilne) službe i organizacije ili pojedince u Beogradu i Srbiji u zavisnosti od konkretnih potreba;
- Podrška na sudu, u kontaktima sa državnim institucijama i u procesu medijacije.

Svi vidovi pomoći i podrške za žrtve su besplatni. Osnovni principi rada Službe, koji su ujedno i principi rada svih organizacija ovog tipa okupljenih oko organizacije Evropska podrška žrtvama su poverenje, poštovanje žrtve, njenih prava, potreba i osećanja, poverljivosti informacija i autonomije volje žrtve. Pomoć i podrška koje se pružaju u okviru službe *VDS info i podrška žrtvama* baziraju se na osnažujućem i podržavajućem odnosu prema žrtvama, koji može biti značajan za njihov oporavak, ali i za aktiviranje u traženju rešenja za problem sa kojim se suočavaju.

Tokom izveštajnog perioda realizovane su sledeće aktivnosti:

- Pružanje podrške žrtvama – tokom 2022. godine Službi za pomoć i podršku se obratilo 127 žrtava različitih oblika viktimizacije. Ostvareno je ukupno 340 kontakata, što znači da je određen broj žrtava kontaktirao Službu više puta. Od ukupnog broja žrtava, 98 osoba su bile ženskog pola, a 29 osoba muškog pola. Najčešći oblici viktimizacije zbog kojih su se žrtve obraćale Službi bili su: nasilje u porodici i nasilje na radnom mestu, a pored toga podrška je pružena osobama usled nezadovoljstva izazvanih postupanjem institucija, nemogućnosti ostvarivanja prava u okviru radnog odnosa, porodičnih problema, proganjanja, pretnje, prevare i drugo.
- U cilju povećanja vidljivosti Službe, na društvenim mrežama Facebook i Instagram i na internet stranici VDS, redovno su postavljani primeri obraćanja Službi, kao i drugi materijali namenjeni žrtvama i potencijalnim žrtvama.
- Tokom 2022. godine na internet stranicu VDS, kao i na društvenim mrežama (Facebook i Instagram) svakog meseca je postavljan izveštaj o radu Službe VDS info i podrška žrtvama.

Radno vreme Službe je bilo od 10 do 20 časova.

Od 1. septembra 2022. rukovoditeljka Službe *VDS info i podrška žrtvama* je Milica Luković Radaković. Tokom izveštajnog perioda podršku žrtvama pružale su i: Jasmina Nikolić, Tamara Đorđević i Marijana Nedić.

Podrška žrtvama pružana je u okviru projekta *Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja* (UN Women) i *Zalaganje za prava žrtava rodno baziranog nasilja uopšte i posebno nasilja u porodici, na radnom mestu i u obrazovnim institucijama* (Kvinna till Kvinna) u okviru kojih je akcenat bio na pružanju podrške žrtvama nasilja u porodici i drugih oblika rodno zasnovanog nasilja. Rad na pružanju podrške žrtvama bio je podržan i u okviru projekata *Decentralizacijom do osnaživanja Mreže žene protiv nasilja, unapređenja usluga i položaja žena koje su preživjele muško nasilje, Od žrtve do pobjednice, Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima* i *Ženske NVO- pionirke u definisanju alata za pracenje primene GREVIO I CEDAW preporuka Srbije za zaustavljanje nasilja nad ženama* (kroz aplikaciju SOS - Sound of Soul).

Decentralizacijom do osnaživanja Mreže Žene Protiv Nasilja, unapređenja usluga i položaja žena koje su preživjele muško nasilje

Tokom 2022. godine Viktimološko društvo Srbije je nastavilo da, petu godinu za redom, koordinira region Beograd Mreže Žene protiv nasilja (MŽPN)¹ i aktivnosti koje su predviđene u regionu Beograd u okviru projekta *Formiranje nacionalne telefonske SOS linije za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja koji će raditi po feminističkim principima*. Projekat ima za cilj smanjenje nasilja nad ženama i devojkama u Srbiji uspostavljanjem servisa podrške, podizanjem svesti javnosti i edukacijom, nadgledanjem i unapređivanjem politika i javne uprave i zagovaranjem politika i zakona. Specifični ciljevi projekta su: povećati uticaj Mreže na javnost, nacionalne i lokalne politike putem učešća u donošenju odluka, pristupu fondovima i realizaciji aktivnosti; bolji položaj članica Mreže žene protiv nasilja kao pružateljki usluga;

¹VDS koordinira region Beograd koji čine sledeće organizacije: ASTRA, Atina, Autonomni ženski centar, Romski centar za žene i decu Daje, ...Iz kruga-Beograd i VDS.

uspostavljanje zajedničke SOS linije (nacionalnog SOS telefona) kojim koordinira Mreža kao vodeće usluge namenjene ženama sa iskustvom nasilja u Srbiji. Finansijsku podršku pruža Trag fondacija preko OAK fondacije.

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene Jasmina Nikolić i Milica Luković Radaković.

Institucionalizacija kvalitetnih usluga za podršku i integraciju žena koje su preživele nasilje

Ovaj projekat je deo program koji sprovodi Autonomni ženski centar pod nazivom *Institucionalizacija kvalitetnih usluga za podršku i integraciju žena koje su preživele nasilje*, koji finansira Austrijska agencija za razvoj sredstvima iz programa Austrijske razvojne saradnje. Projekat koji sprovodi VDS usmeren je na zalaganje za prepoznavanje i finansiranje opšte službe za žrtve *VDS info i podrška žrtvama* na lokalnom nivou. VDS je u 2022. godini potpisao protokol o saradnji sa Gradskim centrom za socijalni rad, Beograd u cilju unapređenja rada na pružanju podrške žrtvama kriminaliteta, posebno žrtvama nasilja u porodici. Služba *VDS info i podrška žrtvama* saraduje sa CSR Novi Beograd, koji je uvrstio Službu u svoje programe postupanja za žrtve nasilja u porodici i upućuje žrtve na kontinuiranu psihosocijalnu i psihološku podršku u VDS, bez ikakve nadoknade. Takođe, uz odobrenje MUP RS, VDS ima saradnju sa policijskom stanicom Novi Beograd i njenim odeljenjem na Bežanijskoj kosi, kojima se redovno distribuiraju informativni materijali i koji sporadično upućuju žrtve na Službu.

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene Jasmina Nikolić i Milica Luković Radaković. Projekat je realizovan u periodu od 1.9.2021. do 31.5.2022. godine.

Od žrtve do pobednice

Viktimološko društvo Srbije je sprovело projekat pod nazivom *Od žrtve do pobednice*, koji je finansiran od strane Sekretarijata za socijalnu zaštitu grada Beograda. Opšti cilj projekta bio je prevencija nasilja u porodici kroz aktivnosti identifikovanja, informisanja, edukacije i pružanja podrške potencijalnim žrtvama i žrtvama nasilja u porodici. Posebni ciljevi projekta odnosili su se na jačanje kapaciteta zaposlenih u lokalnoj zajednici za prevenciju i intervenciju u slučajevima nasilja u porodici, racionalno korišćenje postojećih resursa za prevenciju i intervenciju u slučajevima nasilja u porodici na lokalnom nivou, kao i pilotiranje inovativnog programa za rad sa žrtvama. Glavne aktivnosti u okviru projekta bile su:

- Pružanje podrške žrtvama nasilja, o čemu je više reči bilo u delu izveštaja o radu službe za žrtve VDS;
- Koncipiranje i realizacija obuke za zaposlene u GCSR Odeljenjima Novi Beograd, Zemun, Palilula i Surčin i VDS za realizaciju programa *Od žrtve do pobednice*, o čemu videti više u delu izveštaja o edukacijama;
- Realizacija programa *Od žrtve do pobednice*;
- Dizajniranje i štampanje informativnih lifleta.

Za potrebe projekta, pripremljen je i odštampan informativni materijal (lifleti). Informativni materijal imao je za cilj informisanje žrtava o programu i podršci koju pruža Viktimološko društvo Srbije, ali i da se istovremeno stručnjacima u Gradskom centru za socijalni rad olakša upućivanje žrtava. Odštampana su dva modela (dva različita dizajna) lifleta. Ukupno je odštampano 600 lifleta (po 300 od svakog modela). Informativni materijal je podeljen

Gradskom centru za socijalni rad Odeljenjima Novi Beograd, Zemun, Surčin i Palilula, kao i MUP RS Policijska stanica Novi Beograd.

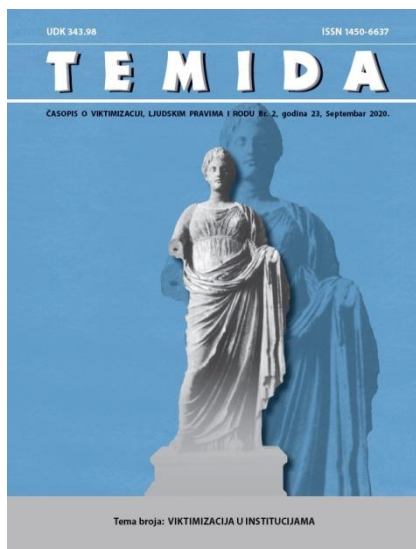

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene: Jasmina Nikolić, dr Mirjana Dokmanović, Milica Luković Radaković i Marijana Nedić. Projekat je realizovan u period od 1.7.2022. do 31.12.2022.

Izdavačka delatnost

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu *Temida*

Viktimološko društvo Srbije je odmah po osnivanju, 1998. godine, pokrenulo časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu, koji je dobio naziv po grčkoj boginji pravde *Temidi*. Prvo ogledno izdanje časopisa izašlo je iz štampe maja 1997. godine. Ovo je prvi i još uvek jedini časopis sa ovom problematikom u Srbiji, koji je kao takav prepoznat i u regionu bivše Jugoslavije, ali i šire. Od 1998. godine, časopis *Temida* izlazi redovno. Do 2017. časopis je izlazio četiri puta godišnje, a od 2017. godine izlazi tri puta godišnje. Časopis *Temida* se nalazi u režimu otvorenog pristupa. *Temida* objavljuje radove na srpskom i engleskom jeziku. Radovi podležu dvostrukoj anonimnoj recenziji.

Prema kategorizaciji naučnih časopisa Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija za 2022. godinu naučni časopis *Temida* kategorisan je kao nacionalni časopis međunarodnog značaja (M24).

U međunarodnom sistemu DOI brojeva *Temida* se nalazi od 2007. godine. *Temida* je referisana u DOAJ (Directory of Open Access Journals) od 2010. godine, u EBSCO istraživačkoj bazi od 2013. godine, a 2015. godine je uvrštena u novi citatni indeks u Web of Science - Emerging Sources Citation Index (ESCI), koji omogućava pretraživanje, pronalaženje i citiranje časopisa koji se uvrste u ovu ediciju. Tako se izdavačima omogućava ostvarivanje uvida u citiranost, dok je proces evaluacije i uključivanja u druge kolekcije u okviru Web of Science u toku.

Tokom 2022. godine iz štampe su izašla tri broja *Temide*:

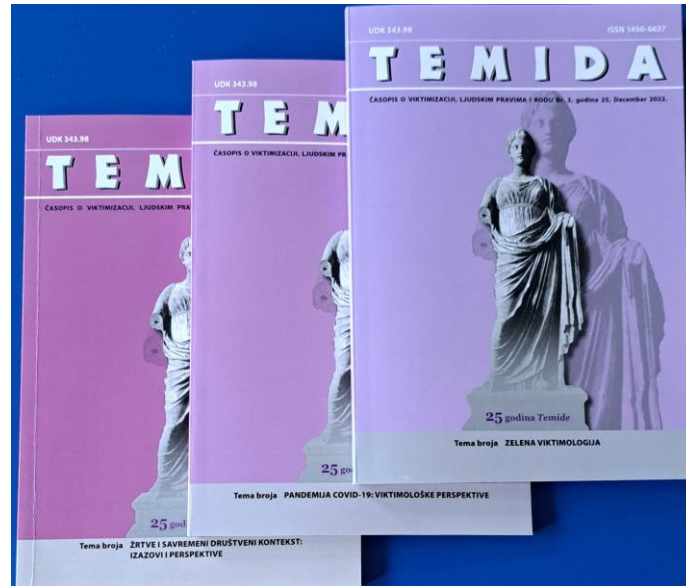
- Broj 1: *Žrtve i savremeni društveni kontekst: Izazovi i perspektive*
- Broj 2: *Pandemija COVID-19: Viktimološke perspektive*
- Broj 3: *Zelena viktimologija*

Tokom izveštajnog perioda neke od ključnih aktivnosti vezanih za časopis *Temida* bile su:

- Redovna komunikacija članova Redakcionog odbora časopisa *Temida*.
- Održavani su redovni sastanci glavne i odgovorne urednice, zamenice glavne i odgovorne urednice i sekretarke časopisa *Temida*.
- Učešće sekretarke časopisa *Temida* na webinaru *Open Access Journals Editorial Processes and Business Models*, u organizaciji Međunarodnog konzorcijuma EIFL (Electronic Information for Libraries), u saradnji sa African Journal Online, Academy of Science of South Africa, DOAJ, LIBSENSE i Univerziteta Cape Town. Na webinaru su predstavljeni primeri dobre prakse i saveti za autore, recenzente, urednike i izdavače naučnih časopisa, a vezano za uređivačku politiku (uključujući instrukcije za autore i recenzente), sukob interesa, poverljivost, etičke probleme (uključujući i plagijarizam), digitalno arhiviranje radova i tehnička pitanja.

- Učešće glavne i odgovorne urednice i sekretarke na predavanju u organizaciji Kobson o novinama u naučnom izdavaštvu i primerima dobre izdavačke prakse. Na predavanju je Iryna Kuchma, menadžerka Open Access Programme-a, predstavila novine u oblasti otvorenog pristupa u nauci na svetskom nivou. Milica Ševkušić, nacionalna koordinatorica za otvoreni pristup pri EIFL, ukazala je na mogućnosti primene dobre izdavačke prakse u domaćim časopisima u otvorenom pristupu, koja uključuje ažuriranje uređivačkih politika, dostupnost licenci u punom tekstu i ažuriranje podataka u DOAJ i drugim bazama.
- Redovno promovisanje *Temide* na društvenim mrežama i upućivanjem poziva za dostavljanje radova na mailing liste naučnih institucija i univerziteta u zemlji i inostranstvu, kao i istaknutim naučnicima i profesionalcima koji se bave viktimološkim temama, ljudskim pravima i rodnim pitanjima.
- Redovno je ažurirana stranica *Temide* na internet stranici VDS, na kojoj se mogu naći sve ključne informacije o časopisu, njegovom istorijatu, uređivačkoj politici, uputstvima za autore, kao i celi brojevi u pdf formatu.
- Redovno je ažurirana stranica *Temide* na internet stranici Wikipedia.
- Proces evaluacije od strane Thomas Reuters za uključivanje *Temide* u Web of Science (Social Sciences Citation Index) je još uvek u toku.
- Tokom 2022. godine na časopis su bila pretplaćena tri pravna i jedno fizičko lice.
- Tokom 2022. godine nastavljena je razmena časopisa *Temida* sa sedam časopisa iz zemlje i inostranstva.

Za izdavanje brojeva u 2022. godini VDS je dobilo finansijsku podršku od Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS.

Ostale publikacije

Tokom izveštajnog perioda iz štampe su izlašle i sledeće publikacije:

- Nikolić-Ristanović, V., Čopić, S. (2022) *Seksualno nasilje nad studentima na fakultetima u Srbiji*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije.
- *Vodič za mapiranje potreba žrtava, procenu rizika i zaštitu od nasilja u porodici* (2022), priredile: Čopić, S., Nikolić, J., Luković Radaković, M., Đorđević, T., Nedić, M. Beograd: Viktimološko društvo Srbije.

Saradnja sa visokoškolskim ustanovama, udruženjima i nezavisnim telima, stručna praksa i međunarodni programi razmene

U 2022. godini potpisan je sporazum o saradnji između VDS i Gradskog centra za socijalni rad Beograd u cilju unapređenja rada na pružanju podrške žrtvama kriminaliteta, posebno žrtvama nasilja u porodici. Sporazum je potpisan 7.7.2022. godine.

Viktimološko društvo Srbije je naučna baza Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu (FASPER). Tokom školske 2021/2022. i 2022/2023. godine:

- Članice i članovi VDS, dr Sanja Čopić, doc. dr Nikola Petrović, dr Mirjana Dokmanović i prof. dr Slobodan Savić, gostovali su na predavanjima na FASPER-u na predmetima Kriminologija sa maloletničkom delinkvencijom, Viktimologija i Nasilje nad decom.
- U okviru predmeta Viktimologija, organizovana je virtuelna poseta studenata Viktimološkom društvu Srbije tokom koje su studenti upoznati sa organizacijom i glavnim aktivnostima VDS. Poseta je organizovana 14.12.2022. godine.
- Grupa studentkinja FASPER koje slušaju predmet Žene i zatvor je posetila VDS i upoznala se sa programima koje je VDS razvilo i realizovalo u Kazneno-popravnom zavodu za žene u Požarevcu. Poseta je organizovana 21.12.2022. godine.

U julu 2022. godine na istraživačkom boravku u VDS je bila Maria Izco Rincon, doktorantkinja sa Univerziteta u Malagi (Španija).

Učešće članova i članica VDS u radu organa i tela međunarodnih i domaćih organizacija i mreža

Jasmina Nikolić, direktorka VDS, je učestvovala u radu Koordinacionog odbora Mreže žene protiv nasilja, kao članica.

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Sanja Čopić, dr Mirjana Dokmanović i mr Ljiljana Stevković uključene su u COST Action CA18121 - Cultures Of Victimology: understanding processes of victimization across Europe, koja treba da omogući razvijanje inovativnog, funkcionalnog i sveobuhvatnog teorijskog okvira za kulturnu viktimologiju. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je članica Management Committee. Akcija traje četiri godine (2019-2023).

Osobe koje su bile angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2022.godini

Tokom izveštajnog perioda na realizaciji projekata i stalnih aktivnosti VDS bili su angažovani:

- 4 osobe u stalnom radnom odnosu – Jasmina Nikolić, direktorka VDS i rukovoditeljka Službe *VDS info i podrška žrtvama* do 1.9.2022. i Milica Luković Radaković, asistentkinja i od 1.9.2022. rukovoditeljka Službe *VDS info i podrška žrtvama*, Tamara Đorđević (od 17.1. do 1.10.2022.) i Marijana Nedić (od 3.10. do 9.12.2022.), asistentkinje.
- 4 osobe su bile angažovane po ugovoru o autorskom delu – prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Sanja Čopić, dr Mirjana Dokmanović i mr Ljiljana Stevković.
- 1 računovođa – Bernadica Ljubinković.
- 1 osoba koja administrira internet stranicu VDS – Tatjana Orelj.

Učešće članova i volontera VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS i sa njima povezanim viktimološkim temama)

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

- World Society of Victimology Symposium *Victimisation in a digital world: Responding to and connecting with victims*, San Sebastian, Španija, 5-9.6.2022. Prezentovan koautorski rad sa S. Čopić i J. Nikolić pod nazivom *Towards gender-sensitive and victim-centered approach to sexual violence at the faculties in Serbia*.
- Webinar *Pathways to Research Impact*, SVRI, 7.9.2022.
- European Society of Criminology Conference *Challenges and opportunities in a virtually and physically connected Europe: the need for criminology*, Malaga, Španija, 21-24.9.2022. Prezentovan koautorski rad sa S. Čopić pod nazivom *Victimisation survey on sexual violence against students at the faculties in Serbia*.
- XII godišnja konferencija VDS *25 godina zalaganja za prava svih žrtava*, Beograd, 25.11.2022. Prezentacija koautorskog rada sa M. Luković Radaković pod nazivom *Seksualno nasilje na fakultetima: glavni nalazi istraživanja i ishodi obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji*.

Dr Sanja Čopić

- Tribina *Kad su ljudi roba: položaj žrtava trgovine i krijumčarenja ljudi*, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Beograd, 22.2.2022.
- Okrugli sto *Istraživati društvo tokom pandemije – metodološki aspekti istraživanja*, Institut za sociologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd, 8.4.2022. Prezentovan koautorski rad sa V. Nikolić-Ristanović pod nazivom *Izazovi istraživanja u uslovima pandemije: primer istraživanja seksualnog nasilja na fakultetima*.
- Konferencija *Podizanje svesti o ženama žrtvama nasilja: Statistika rodno zasnovanog nasilja*, Republički zavod za statistiku, Zlatibor, 7-9.6.2022.
- Webinar *Pathways to Research Impact*, SVRI, 7.9.2022.

- XII godišnja konferencija VDS *25 godina zalaganja za prava svih žrtava*, Beograd, 25.11.2022. Izlaganje pod nazivom *Uloga grupa za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici: izazovi i perspektive*.
- Tribina *Seksualno nasilje na fakultetima*, Ženska solidarnost, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 12.12.2022.

Jasmina Nikolić

- Konferencija za medije povodom međunarodnog dana SOS telefona, izlagačica, Beograd, 16.5.2022.
- Tribina „Institucionalno postupanje u slučajevima prijave za nasilje u porodici visokog rizika (od smrtnog ishoda)“, moderatorica, Autonomni ženski centar, Beograd, 18.5.2022.
- Konferencija *Podizanje svesti o ženama žrtvama nasilja: Statistika rodno zasnovanog nasilja*, Republički zavod za statistiku, Zlatibor, 7-9.6.2022.
- Skupština MŽPN, jun 2022, prezentacija rada: Mapiranje kapaciteta MŽPN.
- Supervizijska radionica za region Centralna Srbija, autorka i realizatorica, 29-30.6.2022., Kragujevac
- Sastanak umrežavanja Kvinna till Kvinna, Zlatibor, 17-20.10.2022.
- XII godišnja konferencija VDS *25 godina zalaganja za prava svih žrtava*, Beograd, 25.11.2022. Izlaganje pod nazivom *25 godina Viktimološkog društva Srbije*.
- Godišnja konferencija Udruženja Fenomena, Beograd, 09.12.2022.
- Konferencija Ženske parlamentarne mreže i Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova, “Institucionalni odgovor na femicid”, Beograd, 28.12. 2022 Izlaganje u kome je predstavljena Evropska opservatorija za femicid.

Milica Luković Radaković

- 6th Meeting of the Serbia Technical Working Group EUROPEAN UNION/UN WOMEN PROGRAMME: “Ending Violence against Women in the Western Balkan countries and Turkey: Implementing Norms, Changing Minds”, Phase II, online, 4.10.2022. Prezentovanje rezultata projekta “Jačanje kapaciteta i podrška grupama za koordinaciju i saradnju u odgovoru na nasilje u porodici i druge oblike rodno zasnovanog nasilja”.
- Sastanak umrežavanja Kvinna till Kvinna, Zlatibor, 17-20.10.2022.
- XII godišnja konferencija VDS *25 godina zalaganja za prava svih žrtava*, Beograd, 25.11.2022. Prezentacija koautorskog rada sa V. Nikolić-Ristanović pod nazivom *Seksualno nasilje na fakultetima: glavni nalazi istraživanja i ishodi obuka za jačanje kapaciteta za reagovanje na seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji*.
- Godišnja konferencija Udruženja Fenomena, Beograd, 9.12.2022. Prezentovan rad sa mladima u okviru radionica “Moć promene”.
- Predstavljanje Nezavisnog izveštaja prema CEDAW komitetu (2018-2022), Mreža SOS Vojvodina, 9.12.2022.
- Tribina *Seksualno nasilje na fakultetima*, Ženska solidarnost, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 12.12.2022.
- Predstavljanje programa “Participacija i demokratija u Srbiji – ženska prava u praksi”, Kvinna till Kvinna, Užice, 15.12.2022.

Ljiljana Stevković

- Webinar: Rise of transactional sexting & self-generated content, INHOPE, 13.4.2022.

- Tribina *Institucionalno postupanje u slučajevima prijave za nasilje u porodici visokog rizika (od smrtnog ishoda)*, Autonomni ženski centar, Beograd, 18.5.2022. Prezentovani rezultati komparativne analize karakteristika slučajeva femicida u 2019. i 2020. godini u Srbiji, Nemačkoj, Portugalu, Španiji, na Malti i Kipru.
- Focal point meeting, EOF (Evropska opservatorija za femicid), 20.5.2022.
- More data to safeguard women and girls: A new statistical framework for measuring femicide, UN Women, 29.9. 2022.
- XII međunarodna konferencija Dani Arčibalda Rajsa, Kriminalističko-policijski univerzitet, Beograd, 8-9.11.2022. Prezentovan koautorski rad sa prof. dr D. Vasiljević-Prodanović i A. Raspopović pod nazivom *Students' experiences of victimization and perpetration of online violence*.

Marijana Nedić:

- Webinar „More data to safeguard women and girls: A new statistical framework for measuring femicide”, UN Women, 29.9. 2022.
- XII godišnja konferencija VDS 25 godina zalaganja za prava svih žrtava, Beograd, 25.11.2022.

Medijsko istupanje članova VDS

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović

- Portal 24/7, Tema: Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.02.2022.
- K1, Emisija „Mi danas“, Tema: Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 14.03.2022.

Dr Sanja Čopić

- TV RTS1, Jutarnji dnevnik, Teme: Evropski dan žrtava, Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.02.2022.
- Radio Novi Sad, Vesti, Teme: Evropski dan žrtava, Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.02.2022.
- TV Nova S, „Među nama“, Teme: Evropski dan žrtava, Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.02.2022.
- TV UNA, Teme: Evropski dan žrtava, Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.02.2022.
- TV Kurir, Emisija „Puls Srbije“, Tema: Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 25.02.2022
- Intervju za Blic, Tema: Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 13.03.2022.
- TV K1, „Uranak“, Tema: Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.03.2022.
- TV Euronews, „Centar“, Teme: Silovanje, postupanje sa učiniocima, način kažnjavanja 26.09.2022.
- TV Nova S, „Među nama“, Teme: Silovanje, postupanje sa učiniocima, način kažnjavanja 03.10.2022.

Jasmina Nikolić

- TV Kurir, Tema: Evropski dan žrtava, Seksualno nasilje na fakultetima u Srbiji, 22.02.2022.
- Radio Beograd 1, „Magazin“ Tema: Međunarodni dan SOS telefona, 16.05.2022.
- TV RTS1, dnevnik 2, Tema: Međunarodni dan SOS telefona, 16.05.2022.

- TV UNA, „UNA DAN,“ Tema: Kako rade kol centri za pomoć žrtvama nasilja i prevenciju suicida, 1.11.2022.
- K1TV, „Mi danas“, Tema: Šta obuhvata program pripreme za otpust osuđenika, a kako pomoći žrtvama silovanja?, 14.12.2022.

Ljiljana Stevković

- VOICE portal, tekst: Nasilje u porodici nije lična, intimna stvar, Tema: Značaj Evropske opservatorije za femicid i istraživačke grupe VDS za femicid, 6.10.2022.

Donatori

Tokom izveštajnog perioda realizaciju projekata i drugih aktivnosti VDS podržali su:

- Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija RS
- Inicijativa za istraživanje seksualnog nasilja i Svetska banka za inovacije u prevenciji i odgovoru na rodno zasnovano nasilje
- Evropska komisija u okviru Fonda za unutrašnju sigurnost
- OAK fondacija
- UN Women/Evropska komisija
- Sekretarijat za socijalnu zaštitu grada Beograda
- Kvinna till Kvinna

Donatorima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

Drugi načini finansiranja:

- Članarine
- Pretplata na naučni časopis *Temida*.

U Beogradu, februara 2023. godine